

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Inaugurarea la Academie a noului an de studii 2018 – 2019

Pe 24 septembrie curent, la Academia de Administrare Publică a avut loc festivitatea de inaugurare a noului an de studii 2018 – 2019, moderată de rectorul Academiei, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar.

Conform tradiției, în deschiderea ședinței festive cei prezenți în sală au onorat Imnul de Stat al Republicii Moldova.

Rectorul Oleg Balan a menționat, în cuvântul său de salut, că acest eveniment din anul jubiliar are și semnificația logică de totalizare a realizărilor Academiei pe parcursul celor 25 de ani de la fondarea sa. În această perioadă peste 5700 de persoane au făcut la Academie studii de masterat, iar peste 44 de mii de funcționari de stat s-au perfecționat la cursurile de dezvoltare profesională. Academia este unica instituție de învățământ superior din țară unde a fost autorizat un domeniu de pregătire a cadrelor pentru serviciul public prin studiile de doctorat în științe administrative.

Sunt realizări de prestigiu și în domeniul cooperării internaționale. Profesorii Academiei au făcut stagii

în instituții de profil din mai multe țări ale lumii, studiind experiența avansată în domeniul administrației publice, pe care o aplică la Academie, fiind astfel perfecționat procesul de învățământ la standardele europene și internaționale. Iar prin mobilitatea academică, în anul jubiliar, 2018, cinci masteranzi de la Academie au făcut stagii după specialități la instituții publice din România.

Cea mai de prestigiu realizare a Academiei, a

și prestării serviciilor de învățare și dezvoltare profesională pentru serviciul public, Academia fiind unica instituție de învățământ superior din țară care s-a învrednicit de acest certificat internațional al calității.

Referindu-se la sarcinile de viitor, Oleg Balan a punctat perfecționarea cursurilor de dezvoltare profesională, implementarea proiectelor cu partenerii din țară și de peste hotare, susținerea finală a tezelor de master, urându-le mas-

Consilierul prezidențial, Corneliu POPOVICI, a subliniat rolul principal al Academiei de Administrare Publică în dezvoltarea statului de drept, care pe parcursul celor 25 de ani de la fondare a întreprins activități de pionierat în domeniul științei administrației, or un stat se poate dezvolta având la conducere oameni competenți în management și administrare publică. Sunt argumente de netăgăduit că Academia trebuie să-și continue activitatea în interesul țării și al cetățenilor.

Din însărcinarea Președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon, Corneliu Popovici a înmănat, în cadrul festivității, rectorului Oleg Balan, înalta distincție de stat, „Ordinul de Onoare”, conferită prin decret prezidențial Academiei de Administrare Publică în

accentuat rectorul, o constituie obținerea Certificatului internațional al calității ISO29990-2010 în domeniul dezvoltării

teranzilor succese în încheierea studiilor la Academie și în activitatea de mai departe în cadrul serviciului public al țării.

semn de înaltă apreciere a meritelor deosebite în promovarea politicii de stat în

(Continuare în pag. 4)

Forum Economic moldo-rus

Președintele Republicii Moldova, Igor Dodon, a participat la ședința plenară a Forumului Economic moldo-rus, care a întrunit circa 200 de reprezentanți ai business-ului rusesc și aproximativ 350 de antreprenori moldoveni.

Împreună cu oaspeții din Federația Rusă, șeful statului a avut o discuție sinceră și constructivă referitor la perspectivele aprofundării și extinderii raporturilor economice între țările noastre. De asemenea, în cadrul ședinței plenare au fost punctate cele mai importante domenii pentru investitori.

„Rezultatele Forumului au depășit așteptările noastre. Îl consider drept un moment de cotitură în relațiile economice bilaterale cu Rusia, ceea ce se confirmă prin semnarea a 7 memorandumuri de cooperare”, – a declarat Igor Dodon.

Totodată, Președintele țării a ajuns la un acord comun cu partenerii ruși în privința implementării, în cel mai scurt

timp, a câteva proiecte mari de investiții de circa 250 milioane de dolari în sectorul real al economiei naționale. De asemenea, în acest context, șeful statului a subliniat faptul că nu este vorba doar de sectorul tradițional agroindustrial, ci și de renașterea ramurii industriale în Republica Moldova.

x x x

Șeful statului, domnul Igor Dodon, a participat la cea de-a doua ediție a Festivalului costumului național desfășurat în or. Vulcănești sub egida bașcanului Găgăuziei și cu sprijinul Președintelui Republicii Moldova.

În cadrul Festivalului au fost expuse peste 120 de costume naționale de sărbătoare ale moldovenilor, găgăuzilor, bulgarilor și altor etnii din țara noastră. De asemenea, au fost prezentate ținute moderne autohtone. Cel mai vechi port vestimentar prezentat a fost confecționat cu circa 102 ani în urmă.

Președintele Igor Dodon a menționat că susține și încurajează organizarea unor astfel de evenimente socio-culturale ce au drept scop promovarea obiceiurilor, valorilor și tradițiilor noastre naționale.

Memorandum al țărilor din Europa de Est

Un Memorandum de înțelegere între administrațiile parlamentelor din țările Europei de Est a fost încheiat la Tbilisi, Georgia. Documentul a fost semnat de secretarii generali ai Parlamentelor în cadrul primei reuniuni de acest fel, organizate de Parlamentul Georgiei, în strânsă colaborare cu proiectul „Consolidarea administrației parlamentare în cadrul Parteneriatului Estic”.

Secretarul general al Parlamentului Republicii Moldova, Ala Popescu, prezintă la eveniment, a menționat în discursul său: „Îmi exprim încrederea că această reuniune reprezintă o bună oportunitate de a stabili relații productive între administrațiile parlamentelor naționale ale țărilor participante”.

Obiectivul Memorandumului este de a stabili o rețea de cooperare și schimb de cele mai bune practici între părți, stabilind, astfel, un cadru nou de discuții și colaborare intensă pe marginea modalităților de consolidare a relațiilor interparlamentare între administrațiile parlamentare reprezentate la nivel regional și internațional.

„Fiecare dintre administrațiile parlamentelor țărilor

noastre are în față un obiectiv comun, acela de a deveni o instituție cât mai eficientă, profesionistă și transparentă, gata să aplice cele mai inovative soluții în realizarea funcțiilor Legislative”, a opinat Ala Popescu.

Conform prevederilor Memorandumului, părțile se angajează să depună toate eforturile în vederea consolidării capacităților profesionale și identificării celor mai bune soluții la provocările comune actuale.

Evenimentul de la Tbilisi a întrunit secretari generali din Parlamentul Georgiei, Adunarea Națională a Republicii Armenia, Milli Mejlisul Republicii Azerbaidjan, Adunarea Națională a Belarusului, Rada Supremă a Ucrainei, Parlamentul Republicii Moldova și reprezentanți de vază ai Bundestagului Republicii Federale Germania.

Întrevedere Pavel Filip – Valeri Golubev

Primul-Ministru Pavel Filip a avut, recent, o întrevedere cu vicepreședintele companiei rusești „Gazprom”, Valeri Golubev. Părțile au discutat despre asigurarea pieței interne cu gaze naturale, tranzitul

acestora, dar și procedurile de reorganizare a SA „Moldovagaz”, impuse de cadrul legal național și angajamentele asumate.

Oficialii au făcut un schimb de opinii în legătură cu perspectivele dezvoltării colaborării dintre Republica Moldova și compania „Gazprom”. Conducerea concernului rus a dat asigurări că, în 2019, piața internă din Repu-

blica Moldova va fi asigurată cu volumul necesar de gaze naturale precum s-a convenit anterior.

În cadrul discuțiilor, a fost abordat și subiectul privind necesitatea reorganizării SA „Moldovagaz”, dar și a celorlalte întreprinderi de distribuție a gazelor naturale aflate în proprietatea companiei, în conformitate cu prevederile legislației Republicii Moldova, dar și cu directivele europene, în special, pachetul III energetic. Termenul de implementare a prevederilor este 1 ianuarie 2020. Pavel Filip a menționat că Guvernul va asigura suportul necesar pentru restructurarea sectorului în termenele stabilite și crearea unei piețe concurențiale în domeniu.

La finalul întrevederii, Valeri Golubev l-a invitat pe Primul-Ministru Pavel Filip să participe la ceremonia aniversară a companiei „Moldovagaz”, care va marca 20 de ani de activitate, în anul 2019.

Sarcinile noului an de studii pe agenda de lucru a ședinței Senatului Academiei

Chestiunile privind organizarea și desfășurarea noului an de studii 2018 – 2019 au fost discutate în cadrul ședinței ordinare a Senatului Academiei, care a avut loc pe 18 septembrie curent, moderată de președintele Senatului, rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar. Pe ordinea de zi au fost incluse mai multe chestiuni privind organizarea și desfășurarea procesului de învățământ pentru noul an la studii de masterat de profesionalizare, frecvență redusă, de doctorat și postdoctorat, unele modificări și completări la regulamentele de organizare a proceselor de studii pe cicluri.

Secretarul științific al Senatului, Angela ZELENSCHI, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe administrative, a prezentat Planul de activitate al Senatului Academiei de Administrare Publică pentru anul de studii 2018 – 2019, care, la propunerile membrilor Senatului, a fost completat cu unele chestiuni privind activitatea instituției, procesul de studii.

Calendarul desfășurării procesului de învățământ pentru anul de studii 2018 -2019, la ciclul II – masterat de profesionalizare,

calendarului - sesiunea de promovare a studenților, de susținere prealabilă a tezelor de master și susținerea finală a lucrărilor, evidențiind termenele de desfășurare a sesiunilor respective. Domnia sa a mai prezentat spre aprobare efectivul de ore pe catedre pentru anul de studii 2018 – 2019.

Prim-prorectorul Academiei, Andei GROZA, doctor, conferențiar universitar, s-a referit la unele modificări și completări în Regulamentul cu privire la normarea activității științifico-didactice în cadrul Academiei de Admi-

nistrare Publică, aprobat prin Hotărârea Senatului din 28 iunie 2016. În conformitate cu această hotărâre și cu particularitățile programului de studii, domnia sa a propus să fie majorat numărul de ore pentru

conducătorii științifici ai tezelor de master.

Mai multe chestiuni au vizat activitatea științifică în cadrul Academiei. În context, prorectorul Academiei, Aurel SIMBOTEANU, doctor, conferențiar universitar, prezentând spre aprobare Metodologia organizării și desfășurării concursului de admitere la studii superioare de doctorat în cadrul Academiei de Administrare Publică pentru anul de studii 2018 – 2019, s-a referit la cadrul procedural al concursului, la compartimentele care prevăd cerințele generale, condițiile preliminare de organizare a concursului, termenele de desfășurare a concursului, anunțarea rezultatelor și începutul anului de studii doctorale. Conform hotărârii Guvernului, pentru Academie au fost acceptate pentru anul curent 7 granturi-doctorale

Pe aceeași tematică, au fost și informațiile prezentate de Silvia DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, șef al Școlii doctorale în științe administrative: Cu privire la aprobarea

Academiei de Administrare Publică, care prevede finalizarea și susținerea tezelor de doctor habilitat, și Cu privire la prelungirea termenului de abilitare a conducătorilor științifici la tezele de doctorat, profilul Științe administrative.

Rodica SOBIESKI-CAMERZAN, șef al Bibliotecii Științifice AAP, a prezentat spre aprobare Politica de dezvoltare a colecțiilor Bibliotecii științifice a Academiei de Administrare Publică, politica fiind elaborată în cadrul Proiectului „Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor”, proiect ce se desfășoară în cadrul Programului Erasmus+ (2015 - 2018), finanțat de Comisia Europeană.

Asupra chestiunilor discutate s-au pronunțat membrii Senatului Tudor DELIU, Vlad CANȚÎR, Aurelia ȚEPORDEI, Silvia GORIUC, Ludmila ANDRIEVSCHI, Tatiana SAVCA, Iurie ȚAP, Dinu MANOLE.

nistrare Publică, aprobat prin Hotărârea Senatului din 28 iunie 2016. În conformitate cu această hotărâre și cu particularitățile programului de studii, domnia sa a propus să fie majorat numărul de ore pentru

Planului de învățământ pentru studii superioare de doctorat, ciclul III, pentru anul de studii 2018 - 2019; Cu privire la Regulamentul de organizare și desfășurare a programelor de postdoctorat în cadrul

Membrii Senatului au aprobat, cu modificările, propunerile și completările înaintate, deciziile asupra chestiunilor de pe ordinea de zi a ședinței Senatului.

Ion AXENTI

(Sfârșit. Inceput în pag. 1)

domeniul administrației publice, pentru contribuție substanțială a corpului didactic la dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici și activitate metodico-științifică prodigioasă. Ordinul a fost înmănat rectorului în aplauzele furtunoase ale celor prezenți, ca un semn de recunoștință pentru meritele deosebite ale Academiei de Administrare Publică, apreciate înalt la nivel de stat.

Președintele Federației Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice (SINDASP), Vlad CANȚÎR, a menționat, la rândul său, că un stat există și se poate dezvolta prin serviciile publice, iar studiile la Academie oferă celor care fac studii de masterat sau cursuri de dezvoltare profesională nu doar cunoștințe deosebite, dar și competențele necesare manageriale și organizatorice, cultura pentru funcțiile serviciului public, fapt ce accentuează și mai mult rolul de unicat al Academiei de Administrare Publică în dezvoltarea țării pe parcursul său european.

Violeta TINCU, doctor în științe administrative, a in-

Inaugurarea la Academie a noului an de studii 2018 – 2019

format asistența că Academia a format-o ca specialist, i-a deschis drumul și a avansat-o în cariera sa profesională, dânsa parcurgând calea de la licență, masterat, la doctorat, îndemnându-i pe cei prezenți să urmeze principiul - viața toată prin instruire și să se mândrească cu titlul merituos de absolvent al Academiei de Administrare Publică.

Vitalie MOISEI, formator la cursurile de dezvoltare profesională, a spus, în luarea sa de cuvânt, că având masteratul în domeniul combaterii corupției, a hotărât să facă și masteratul la Academia de Administrare Publică pentru a-și lărgi

orizontul e cunoștințe. A participat de mai multe ori la cursurile de dezvoltare profesională și la cele de formare a formatorilor, fiind astăzi unul dintre cei mai apreciați formatori.

Din rândul masteranzilor, a luat cuvântul Stela ONUȚU, primar al orașului Glodeni, care a menționat că motivarea și pasiunea au fost cele două caracteristici de a face studii la Academie, cunoștințele acumulate fiindu-i de un real folos pentru stabilirea relațiilor cu mai multe autorități publice, elaborarea de ghiduri, participarea la diverse mese rotunde cu mai multe raioane, toate acestea în-

preună avansând-o în cariera sa profesională.

În încheierea ședinței festive cei prezenți au onorat Imnul Academiei de Administrare Publică.

În continuare, dr. Mihail CARADAICĂ de la Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București, a ținut în fața profesorilor și masteranzilor Academiei lecția publică „Uniunea Europeană și deficitul democratic”, după care masteranzii au coordonat cu profesorii orarul orelor de studii conform programelor după specialități.

Ion AXENTI

Dialog colegial și constructiv cu partenerii Academiei

Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci:

modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus

prin dezvoltarea personalului de bibliotecă și reformarea bibliotecarilor

În contextul pregătirii către Conferința Internațională, care se va desfășura la Academia de Administrare Publică în perioada 03 – 05 octombrie curent și în cadrul căreia se vor face totalurile derulării Proiectului „Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea

bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului de bibliotecă și reformarea bibliotecarilor”, prorectorul Academiei, Aurel SÎMBOTEANU, doctor, conferențiar universitar, și directorul Bibliotecii științifice a Academiei, Rodica SOBIESKI-CAMERZAN, au avut, pe 20

septembrie curent, o întrevedere cu ambasadorul Republicii Armenia în Republica Moldova, Jivan MOVSISYAN, produsă în incinta Ambasadei.

Părțile au făcut un schimb de opinii privind participarea Academiei de Administrare Publică din Moldova și Academiei de Administrare Publică din Armenia în Proiectul vizat alături de partenerii din proiect din Belarus, Germania, Grecia, Irlanda, România. Pe parcursul a trei ani (2015-2018) s-au desfășurat mai multe

activități în comun care s-au soldat cu consolidarea capacităților instituționale și informaționale ale bibliotecilor științifice din cadrul celor 13 instituții de învățământ superior din țările respective, participante la Proiect.

Pe parcursul dialogului, într-o atmosferă colegială și constructivă, s-a evaluat gradul de pregătire a Conferinței Internaționale, obiectivele care urmează să fie realizate în cadrul ei, precum și posibilitățile unei colaborări ulterioare după finalizarea Proiectului.

Cor. F. P.

Academia – școala vieții mele

*Școala doctorală în științe administrative a Academiei de Administrare Publică este tot mai solicitată de cercetătorii care doresc să-și aducă contribuția la dezvoltarea științelor administrative și, implicit, la modernizarea serviciului public al țării și racordarea acestuia la standardele europene și internaționale. Cu unele referințe, opinii și aprecieri ale studiilor de doctorat de la Academie vine în acest număr de ziar **doctoranda Ana VARZARI**.*

Chiar de la bun început aș vrea să accentuez că pentru mine Academia de Administrare Publică este școala vieții mele. De ce spun așa? Fiindcă profesia pe care mi-am dorit-o a fost cea de funcționar public, de a activa în administrația publică. Și, desigur, pentru a-mi realiza visul urma să fac studii de specialitate la Academia de Administrare Publică, unica instituție de acest fel din sistemul învățământului superior din republică, și am aplicat aici la programul Administrarea Publică, activând atunci în cadrul Direcției generale a Fondului municipal Chișinău de susținere socială a populației, deținând funcția de șef al Direcției examinare petiții și distribuirea ajutorului material. Au fost ani de studii de o relevanță deosebită, acumulând un bogat bagaj de cunoștințe temeinice în domeniu. Am absolvit Academia în 2016 și am obținut titlul de master în științe politice.

Studiile de masterat în cadrul Academiei mi-au trasat începutul perioadei de cercetare științifică. Anume în cadrul Academiei de Administrare Publică m-am simțit foarte bine, căci pășind pragul acestei instituții mă implicam activ în discuții privind aspectele științei administrației, problemele cu care se confruntă funcționarii de stat căile de soluționare a acestor probleme. Erau discuții pur profesionale, apolitice, ceea ce creau confortul tuturor studenților. Anume acest confort și gradul înalt de profesionalism al profesorilor m-au convins să-mi continui cercetarea științifică în această instituție și, fără a întrerupe procesul de studii, de cercetare, după absolvire, în același an, 2016, am aplicat la studiile de doctorat. Din tematicile de cercetare stabilite, am ales o temă interesantă și aproape activității mele ca funcționar public

și anume, tema „Impactul evaluării performanțelor funcționarilor publici asupra procesului de administrare din Republica Moldova”.

Activitatea mea de funcționar public a trecut toate treptele, de la simplu specialist până la șef de direcție, respectiv, fiind în funcție publică de execuție și de conducere, am trecut prin procedura de evaluare a performanțelor profesionale ale funcționarilor publici și tema mea de cercetare îmi este foarte aproape pentru a determina punctele forte și punctele slabe ale evaluării performanțelor. Elaborarea tezei de doctor este ghidată și monitorizată de către conducătorul științific, Tatiana SPATARU, doctor habilitat, conferențiar universitar. În colaborare cu conducătorul științific, voi încerca să elaborez o lucrare științifică, care va evidenția impactul evaluării performanțelor funcționarilor publici asupra procesului de administrare din Republica Moldova și va aduce o noutate în eficientizarea procesului de evaluare a performanțelor funcționarilor publici.

Alte avantaje și oportunități oferite de Academia de Administrare Publică sunt conferințele științifice internaționale. O plusvaloare pentru conceptul tezei mele de doctorat au constituit conferințele tinerilor cercetători, la care am participat cu un deosebit interes pentru a-mi verifica nivelul cercetărilor mele și evoluția elaborării lucrării mele. Astfel, la Conferința științifico-practică internațională cu genericul „Contribuția tinerilor

cercetători la dezvoltarea administrației publice”, ediția a III, din 24 februarie 2017, am prezentat pentru publicare articolul „Abordări teoretice privind evaluarea performanțelor în administrația publică”. Iar la conferința tinerilor cercetători din anul curent am prezentat articolul „Aspecte evolutive privind procesul de evaluare a performanțelor profesionale ale funcționarilor publici din Republica Moldova”.

Alte aspecte ale tezei mele de doctorat le-am abordat în cadrul altor foruri științifice, precum la tradiționala Conferință științifico-practică, consacrată Zilei Academiei de Administrare Publică, „Teoria și practica administrării publice” am vorbit despre experiența țărilor participante la Parteneriatul Estic privind evaluarea performanțelor profesionale ale funcționarilor publici,

Este importantă pentru mine și colaborarea cu revista Academiei „Administrarea Publică”, ce-mi oferă posibilitatea de a mă concentra și a pregăti articole de calitate în baza cercetărilor efectuate. Astfel, în anul trecut, am publicat articolul „Abor-

dări teoretice privind evaluarea performanțelor funcționarilor publici”, iar pentru nr. 3 din acest an al revistei am pregătit articolul „Practica țărilor Uniunii Europene privind procesul de evaluare a performanței profesionale a funcționarilor publici”. Un ajutor substanțial pentru noi sunt mesele rotunde, prelegerile, ținute de profesori și savanți renumiți din țară și de peste hotare etc.

Cartea de vizită a Școlii doctorale din cadrul Academiei reprezintă nivelul înalt de profesionalism al corpului profesoral și dăruirea de sine, care reușește să îmbine exigența cu indulgența și flexibilitatea cu rigiditatea. De aceea, am conștientizat, din start, că nu va fi ușor căci cerințele sunt mari, însă rezultatul se merită.

Cercetarea științifică mi-a dezvoltat gândirea strategică și m-a făcut să abordez altfel problemele, începând chiar cu cele mai simple probleme de rutină, ceea ce reprezintă, în opinia mea, un beneficiu esențial. Sper ca, obținând titlul de doctor în științe, să mi se deschidă noi orizonturi și oportunități de creștere pe făgașul profesional. Aș vrea să mai adaog aici că discutând cu colegi din serviciul public, am sesizat interesul din partea unora dintre ei de a face studii de doctorat la Academia de Administrare Publică, fiind convinși de oportunitățile ce le oferă această instituție și perspectivele de a avansa în cariera lor profesională, eu asigurându-i că anume pe această cale își pot realiza visele de viitor.

Academia – o instituție modernă, de tip european

Timp de o săptămână, în perioada 24 – 29 septembrie curent, la Academia de Administrare Publică s-a aflat într-o vizită de mobilitate academică doctorul în științe politice, Mihail CARADAICĂ, lector universitar la Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București (SNSPA), care la încheierea vizitei sale a acordat un interviu ziarului „Funcționarul Public”.

CORRESPONDENTUL:
Care a fost motivația efectuării acestei vizite la Academia de Administrare Publică?

Mihail CARADAICĂ:
Știam multe lucruri despre Republica Moldova, dar numai din auzite, ceea ce nici pe departe nu este îndeajuns. Și îmi doream, neapărat, să cunosc mai bine, mai îndeaproape, în realitate, această țară, sistemul învățământului superior de aici și, îndeosebi, Academia de Administrare Publică din Chișinău, despre care ne-a povestit multe lucruri interesante colegul nostru Iordan Gheorghe Bărbulescu, președinte al Senatului SNSPA, care a vizitat recent instituția Dumneavoastră. O oportunitate fericită de a-mi realiza intențiile mi-a asigurat mobilitatea academică. Astfel, în cadrul Programului Uniunii Europene Erasmus+, care oferă burse profesorilor și studenților pentru vizite de serviciu în țările Parteneriatului Estic, a apărut această posibilitate și mi-am zis că cel mai interesant pentru mine va fi vizita în Republica Moldova. Și iată, timp de o săptămână, m-am aflat aici, la Academie.

COR.: Care au fost primele impresii despre Academie?

M. C.: Impresiile mi le-am făcut după prezentarea făcută de rectorul Academiei, dl Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar. M-a impresionat mult infrastructura Academiei, foarte bine dezvoltată, cu sălile spațioase, catedrele, dotate cu tehnică modernă, echipament IT, condiții optime pentru studenți: bibliotecă multifuncțională, cămin, cantină etc., ceea ce redă instituției un as-

pect modern, de tip european. Dar aș menționa, în primul rând, seriozitatea, bunăvoința, cumsecădenia profesorilor, a cadrelor didactice, cu care am discutat multe lucruri interesante despre Academie, despre activitățile de aici. Același lucru îl pot spune și despre masteranzi, în fața cărora, chiar în prima zi a vizitei mele, în cadrul festivității de inaugurare a noului an de studii 2018 – 2019, am ținut prelegerea „Uniunea Europeană și deficitul democratic”.

COR.: De ce ați ales anume această temă a prelegerii D-voastră?

M. C.: România fiind de 11 ani membru al Uniunii Europene și Moldova având Acordul de Asociere la UE, m-am gândit să vin în fața studenților de la Academie cu această temă, să arăt care sunt problemele UE, care sunt perspectivele, ce se discută, ce se dezbate, că sunt și lucruri pozitive, și probleme, așa cum nu se observă din afara UE, să văd care este reacția lor, să-i provoc. Plus, că de la 1 ianuarie 2019, România va deține președinția Uniunii Europene și, în acest context, în martie 2019, la Sibiu, va avea loc un Summit unde se va discuta viitorul Uniunii Europene. Fiind-

că sunt două conceptii: Uniunea Europeană se va îndrepta către o organizație internațională clasică sau către un stat federal. Și în această ordine de idei, deficitul democratic ne implică într-o discuție privind viitorul Uniunii

Europene, în ce direcție se va merge. Mi-a plăcut că studenții au fost receptivi, foarte curioși, fiind surprinși de anumite lucruri, despre care se discută doar în cadrul Uniunii Europene, au fost discuții în cunoștință de cauză. Cred că a fost o lecție publică de un real folos pentru studenți.

COR.: Ce V-a mai atras atenția aici, la Academie?

M. C.: Implementarea proiectelor, am constatat că este o prioritate în activitatea Academiei, îndeosebi relațiile de cooperare cu partenerii de peste hotare, că aveți și o subdiviziune anume – relații internaționale. O surpriză a fost pentru mine și Biblioteca Științifică a Academiei cu acces la baze de date internaționale, ceea ce este foarte și foarte important pentru studenți. Vă spun și din propria experiență, dacă nu ai acces la ceea ce se scrie în afară, adică la bazele de date internaționale, e foarte greu să faci cercetările științifice veridice, să faci o lucrare de doctorat. Și iată, acest acces la bazele de date internaționale, pe care le deține biblioteca Academiei, este o adevărată comoară pentru studenți, pentru cercetă-

tori care, astfel, pot face lucrări științifice de valoare, la nivel european sau internațional.

COR.: După ce ați cunoscut îndeaproape instituția noastră, cum vedeți D-voastră colaborarea dintre Academia de Administrare Publică și Școala Națională de Studii Politice și Administrative?

M. C.: Având în vedere că ambele instituții au același specific – administrarea publică – cred că putem demara mai multe proiecte de interes reciproc. Avem deja un proiect, câștigat la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni, în cadrul căruia vom veni, în noiembrie, la Chișinău, la Conferința științifică internațională „Consolidarea administrației publice locale și perspectivele europene ale Republicii Moldova”. Din delegație vor face parte 15 persoane, 2 profesori și restul studenți, interesați de problematica Republicii Moldova și perspectivele de dezvoltare a Republicii Moldova, parcursul său european. Adică acei studenți de la noi, care scriu lucrări pe tema Republicii Moldova, să vină aici, să discute cu experți, cu profesori și studenți, să vadă ce au scris ei și care este realitatea de aici.

Desigur, pe viitor colaborarea noastră va cunoaște noi valențe, ce vor face să ne apropiem tot mai mult, să realizăm în comun idei și proiecte de domeniul nostru – administrarea publică, pe care ne-o dorim de tip european.

Pentru conformitate,
Vlad IONAȘCU

Dezvoltarea abilităților de exercitare a atribuțiilor de serviciu

La Academia de Administrare Publică au demarat activitățile de dezvoltare profesională a personalului din autoritățile publice, organizate la comanda de stat, stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 49 din 16 ianuarie 2018, planificate pentru semestrul II al anului în curs.

În perioada 25 – 27 septembrie s-a desfășurat primul curs de instruire cu tematica „Dezvoltarea abilităților de exercitare a atribuțiilor de serviciu”, destinat funcționarilor publici cu funcții de execuție din cadrul autorităților administrației publice centrale, cu o durată de 24 de ore academice.

Cursul a avut drept scop dezvoltarea abilităților și modelarea atitudinilor necesare exercitării eficiente a atribuțiilor de serviciu de către funcționarii publici.

Participanții la curs și-au dezvoltat abilitățile de planificare a activităților; de procesare a informației; de elaborare a notelor informative, a rapoartelor, proiecte-

lor de decizie, scrisorilor; de soluționare a petițiilor; comunicare eficientă - abilități necesare pentru îndeplinirea funcției publice. În acest sens, agenda de lucru a cursului a inclus atât informația teoretică și empirică necesară, cât și informații aplicative ajustate la necesitățile contemporane.

Obținerea acestor

abilități a fost confirmată printr-un certificat de absolvire a cursului emis în temeiul prevederilor Statutului Academiei, precum și a Regulamentului cu privire la dezvoltarea profesională continuă a personalului.

Eficiența lecțiilor, utilitatea lor se datorează formatorilor implicați în procesul de predare – cadre didactice ale Academiei, specialiști de înaltă calificare, dar și metodelor de instruire, folosite de către ei, precum: prezentare, studiu de caz, brainstorming, discuții în grup, care fac cursul dinamic și interactiv, astfel încât participanții pot asimila mai multă informație în mai puțin timp.

Viorica ȚARĂLUNGĂ,
metodistă, DDP

Sistemul de planificare a resurselor în organizațiile publice

Academia de Administrare Publică, în colaborare cu proiectul „ERP4PA: Sisteme de planificare a resurselor întreprinderilor (ERP) pentru administrația publică”, continuă ciclul de instruire cu tema „Sistemul de planificare a resurselor în organizațiile publice”. Prima sesiune de instruire cu acest generic s-a desfășurat în septembrie anul 2017. În anul curent au avut loc alte două sesiuni. Astfel, ca rezultat al desfășurării și evaluării cursurilor precedente, conținutul cursului a fost revizuit și optimizat, au fost elaborate 2 ghiduri de suport în instruire (în română și engleză).

Obiectul de studiu al cursurilor a fost destinat unei categorii vaste de instruiți din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale

- contabili, auditori, manageri de diferite nivele și personal cu funcții de execuție responsabil de planificarea, gestionarea și controlul resurselor organizaționale.

Prima sesiune de instruire în cadrul Departamentului dezvoltare profesională al Academiei de Administrare Publică din acest semestru s-a

desfășurat în perioada 25-28 septembrie 2018. Următoarea sesiune se preconizează pentru 01-04 octombrie 2018. Aceste sesiuni au ca scop familiarizarea participanților cu procesele contabilității

financiare din sectorul public în cadrul unui sistem integrat de planificare a resurselor organizației (SPR).

Liubovi PRODAN-ȘESTACOVA,
director-adjunct al DDP

Notă. Informații detaliate privind organizarea cursurilor de dezvoltare profesională la comanda de stat aflați din pag. 8 și 9 al acestui număr de ziar.

Plan de dezvoltare profesională a funcționarilor publici la comanda de stat

pentru semestrul II, anul 2018

Introducere. Planul de dezvoltare profesională a funcționarilor publici a fost elaborat în temeiul art. 37 din Legea nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, în baza Hotărârii Guvernului nr. 49 din 16.01.2018 cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională a funcționarilor publici în anul 2018, precum și în vederea asigurării oportunităților de dezvoltare profesională a funcționarilor publici.

Scop. Consolidarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților și modelarea atitudinilor/ comportamentelor necesare pentru prestarea unor servicii publice calitative cetățenilor și societății, în vederea realizării obiectivelor și priorităților Guvernului.

Obiective:

- sporirea nivelului de profesionalism al funcționarilor publici;
- dezvoltarea competențelor funcționarilor publici debutanți necesare exercitării eficiente a funcției publice;
- consolidarea capacităților funcționarilor publici în domeniul elaborării și implementării politicilor publice;
- dezvoltarea abilităților de management și leadership;
- sporirea nivelului de responsabilizare a funcționarilor publici implicați în procesul de prestare a serviciilor publice cetățenilor prin prisma principiilor transparenței, accesibilității și a calității;
- sporirea nivelului de respectare a normelor de conduită, evitarea conflictului de interese și eradicarea fenomenului de corupție din serviciul public.

Nr. crt.	Denumirea cursului și conținutul de bază	Categorii de participanți	Perioada	Număr de persoane	Durata (ore)
----------	--	---------------------------	----------	-------------------	--------------

Funcționari publici din cadrul autorităților publice locale

1.	Dezvoltarea leadership-ului în administrația publică. Leadership-ul personal: atitudine personală și percepția de sine, flexibilitatea și gândirea analitică în luarea deciziilor, eficiența personală, inteligența emoțională. Leadership-ul organizațional: formarea echipelor, motivarea colegilor și orientarea spre rezultat. Comunicarea internă.	Funcționari publici de conducere	09-11 octombrie	25	24
2.	Achiziții publice. Sistemul național de achiziții publice. Procedurile de achiziție publică; Documentația de atribuire a contractelor de achiziție publică. Gestionarea contestațiilor formulate în procesul de achiziție publică.	Funcționari publici de conducere/ execuție cu atribuții în domeniu	04-06 decembrie	25	24
3.	Dezvoltarea locală și regională. Conceptul, obiectivele și principiile politicii de dezvoltare locală/regională. Analiza socioeconomică a UAT. Strategii de dezvoltare locală. Resursele și instrumentele dezvoltării locale. Regionalizarea serviciilor. Cooperarea intercomunitară și transfrontalieră. Parteneriat public-privat la nivel local.	Funcționari publici de conducere/ execuție	11-13 decembrie	25	24

(Continuare în pag. 9)

(Sfârșit. Început în pag. 8)

Nr. crt.	Denumirea cursului și conținutul de bază	Categorii de participanți	Perioada	Număr de persoane	Durata (ore)
----------	--	---------------------------	----------	-------------------	--------------

Funcționari publici din cadrul autorităților publice centrale

4.	Prestarea serviciilor publice. Organizarea serviciilor publice. Instrumente de prestare a serviciilor publice. Modernizarea serviciilor publice. E-servicii. Asigurarea protecției datelor cu caracter personal în prestarea serviciilor publice.	Funcționari publici de conducere/execuție	24-26 octombrie	25	24
5.	Integrarea profesională în funcția publică. Organizarea și funcționarea administrației publice. Specificul activității în serviciul public. Reglementarea activității funcționarului public. Prestarea serviciilor publice. Drepturile și obligațiile funcționarului public debutant. Dezvoltarea abilităților de procesare a informației, petițiilor, de elaborare a notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizie, scrisorilor etc.; dezvoltarea abilităților de comunicare și prezentare. Integritatea și respectarea normelor de conduită profesională, Guvernare electronică.	Funcționari publici debutanți	08-12 octombrie 12-16 noiembrie	25 25	40 40
6.	Dezvoltarea abilităților de exercitare a atribuțiilor de serviciu. Autogestiunea: planificarea activității, managementul timpului, autocontrolul, autoaprecierea. Dezvoltarea abilităților de lucru cu documentele: elaborarea notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizie, scrisorilor etc. Dezvoltarea abilităților de comunicare.	Funcționari publici de execuție	25-27 septembrie	25	24
7.	Elaborarea și evaluarea politicilor publice. Procesul de elaborare a politicilor publice. Analiza ex ante. Abordări privind dimensiunea de gen în cadrul politicilor publice. Monitorizarea și evaluarea. Managementul procesului de evaluare. Dificultățile evaluării politicilor.	Funcționari publici de conducere/execuție	26-30 noiembrie	25	40

Ion CĂRPINEANU,
primar al comunei
Cărpineni, raionul
Hâncești

Comuna Cărpineni de prin părțile Hânceștilor, una dintre cele mai populate comune din republică, ce include și satul Horjești, cu o populație totală de aproape 10 mii de locuitori, se confrunta cu mari probleme nerezolvate de ani de zile. Activiștii comunei, îndeosebi tinerii, căutau soluții, principala fiind alegerea noii conduceri a primăriei. Momentul oportun a venit în 2010, la alegerile locale anticipate, când fostul primar și-a dat demisia și a plecat peste hotare. Atunci, susținut de tineri și de o parte a populației, Ion Cărpineanu, cu studii la Universitatea Tehnică din Moldova, hotărî să candideze, la vârsta de numai 28 de ani, la funcția de primar al comunei Cărpineni, ambițios fiind de a se implica activ în schimbarea lucrurilor după așteptările consătenilor.

Campania electorală a fost una acerbă, fiind înscrși 9 candidați. A fost nevoie de turul doi, pe care l-a câștigat tânărul candidat, Ion Cărpineanu. Anticipând evenimentele, vom remarca faptul că celelalte două mandate, din 2011 și 2015, le-a câștigat detașat din primul tur. Ceea ce constituie o încredere totală din partea consătenilor săi, ca bază servind realizarea cu succes a promisiunilor din timpul campaniilor electorale.

Preluând funcția de pri-

mar al comunei, Ion Cărpineanu a acordat o primă atenție tinerei generații, fiindcă, după cum spune domnia sa, copiii sunt viitorul nostru și noi trebuie să le creăm cele mai bune condiții. Au fost elaborate proiecte pentru reconstrucția capitală și completarea cu mobilier și echipamentul necesar a patru grădinițe cu susținerea financiară din partea Fondului de Investiții Sociale din Moldova (FISM), a Guvernului României, precum și a unor parteneri din Japonia.

Lucrări capitale au fost efectuate la reconstrucția și renovarea clădirilor Liceului teoretic, unde învață peste 680 de elevi, suma investițiilor fiind de peste 10 milioane de lei, la cele trei gimnazii cu peste 600 de elevi.

Primăria nu se oprește aici. Pentru perioada anilor 2018 – 2019 urmează să fie valorificate pentru modernizarea Liceului Teoretic la nivel european peste 700 mii USD.

În scurt timp, a fost soluționată și problema asigurării cu apă potabilă de calitate a populației, fiind aprobată cea mai viabilă variantă. Este vorba de trei izvoare puternice, unde au fost construite stații de pompare a apei și rezervoare cu capacități mari de stocare. Construcția apeductului s-a realizat cu finanțare din partea FISM-ului și a Fondului Ecologic Național (FEN). Până în prezent, au fost investite 40 milioane de lei. Ca rezultat, din totalul de 3300 de gospodării din satul Cărpineni 2600 de gospodării au apă de calitate la robinet. În următorii ani se prevede să fie alocate încă 8 milioane de lei pentru prelungirea rețelelor de apeduct pentru alte sectoare ale satelor Cărpineni și Horjești.

Infrastructura drumurilor a fost și rămâne o problemă de actualitate. Având o lungime totală de 124 de kilometri, pentru reabilitarea și reparația lor sunt necesare investiții serioase. Primul proiect l-a constituit construcția în variantă albă a drumului de acces spre sectorul Topor al satului Cărpineni pe o lungime de 1,5 km. Acum locuitorii din acest sector nu se mai simt atât de izolați ca altă dată.

Pe parcursul anului 2018, se prevede construcția a 5 străzi în variantă albă pe o distanță de 6 kilometri și un drum de acces asfaltat de un kilometru spre sectorul Bucos.

Și dacă vorbim de infrastructura drumurilor, e cazul să ne referim și la iluminarea stradală, care a fost extinsă pe o lungime de 64 de kilometri, ceea ce asigură iluminarea pe timp de noapte a 50% din drumurile locale ale comunei. Și lucrările de extindere a

fondată de consiliul local și care acordă servicii de furnizare a apei, de gestionare a deșeurilor și întreținerea drumurilor.

Au fost aplicate măsuri privind eficientizarea resurselor energetice. În acest sens, în comună a fost implementat Proiectul „Energie și biomasă”, finanțat de Uniunea Europeană. Sistemele de încălzire pe bază de biomasă au fost instalate în majoritatea instituțiilor publice din comună, fiind economisite surse financiare însemnate ale bugetului local.

Făcând o recapitulare, vom menționa că pe parcursul celor trei mandate ale primarului au fost implementate în scopul renovării și dezvoltării comunei Cărpineni peste 40 de proiecte mai mari și mai mici. Aceste realizări ar fi fost imposibile fără eforturile comune ale primăriei, agenților economici din localitate, ale diasporei și, implicit, ale consătenilor.

rețelei de iluminare stradală vor continua până la asigurarea iluminării tuturor străzilor satelor comunei.

Au fost reparate capital și dotate cu echipament modern Centrul medical cu spital și policlinică, unica instituție medicală de acest fel în localitățile rurale din republică, Centrul medicilor de familie din Horjești, unde sunt prestate servicii medicale de calitate, Casa de cultură.

Mediul sănătos de viață al localităților este asigurat de Întreprinderea Municipală „Cărpineni servicii”,

Ion Cărpineanu: „Coope-rarea comunitară, unitatea de idei și acțiuni, indiferent de concepțiile politice sau de altă natură, care a demonstrat până acum realizările frumoase pentru comunitate, pentru cetățeni, ne inspiră încrederea în dezvoltarea și modernizarea de mai departe a localităților noastre, asigurând continuitatea obiectivelor strategice, cu toții având acelaș deziderat: „Comuna Cărpineni merită un viitor european”.

Ion VLADIMIR

Republica Moldova – promotoare a energiei „verzi”

Progresele Proiectului Energie și Biomasă în Moldova (PEBM II), pentru primul semestru al anului 2018, precum și activitățile planificate în perioada 1 iulie – 22 noiembrie 2018, au fost examinate în cadrul unei ședințe a Consiliului de Administrare al PEBM II. Conform Raportului de progres, în perioada 1 ianuarie – 30 iunie, au fost instalate 19 sisteme de încălzire pe bază de biomasă și 7 sisteme de panouri solare pentru furnizarea apei calde menajere. Totodată, pentru alte 10 sisteme de încălzire și 10 sisteme de panouri solare pentru producerea apei calde menajere a fost elaborată documentația de proiect, acestea fiind la moment la etapa activă de implementare.

Secretarul de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii, Vitalie Iurcu, a remarcat rezultatele obținute, menționând importanța utilizării surselor de energie regenerabilă pentru

Republica Moldova. „Diversificarea surselor de energie este una dintre prioritățile Ministerului Economiei și Infrastructurii, iar ținta noastră este ca, până în 2020, să atingem și să consolidăm poziția Republicii Moldova de stat-promotor al utilizării energiei „verzi”. Statul nostru are un potențial enorm pentru producerea energiei din surse regenerabile, iar exploatarea, în condiții de maximă eficiență și eficacitate a acestuia, este obiectivul nostru. Este important să ne consolidăm eforturile și să întreprindem acțiuni concrete, orientate spre sporirea securității energetice a țării, prin modernizarea infrastructurii conexe sectorului energetic, îmbunătățirea eficienței energetice, utilizarea surselor de energie regenerabilă, precum și integrarea Republicii Moldova pe piața energetică europeană”, a subliniat Vitalie Iurcu.

În cadrul ședinței au fost discutate și problemele care apar în procesul de

implementare a proiectului, printre care interesul scăzut din partea administrațiilor publice locale și autorităților raionale în implementarea proiectelor de încălzire pe bază de biomasă și motivarea redusă a operatorilor centrelor termice din cauza salarizării joase.

Notă. Proiectul Energie și Biomasă în Moldova (faza a II-a), finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, a fost lansat în ianuarie 2015 și se va încheia în noiembrie 2018. De la lansarea acestuia și până în prezent, au fost instalate 77 sisteme de încălzire, care furnizează energie termică pentru 91 de instituții

din 75 de comunități, iar 10 sisteme de încălzire și 10 panouri solare pentru producerea apei calde menajere din 13 comunități sunt în proces de implementare. De precizat că, în prima fază a proiectului, au fost instalate 140 de sisteme de încălzire pe bază de biomasă, au fost impulsionate crearea unei piețe de peste 100 de producători locali de biocombustibil solid, a fost sprijinită elaborarea unei reglementări tehnice pe domeniu și, totodată, peste 350 de noi locuri de muncă au fost create.

**Serviciul de presă,
Ministerul Economiei
și Infrastructurii**

Energia „verde” a renăscut grădinița „Izvorașul”

Copiii și educatorii de la grădinița „Izvorașul” din satul Chetrosu, r-l Drochia, au spus adio sobelor vechi, care le înghețau banii și îi țineau în frig. Din primăvara curentă, grădinița este conectată la un sistem de încălzire pe biomasă și de furnizare a apei calde de la energia solară. Implementarea proiectului a fost posibilă datorită asistenței Uniunii Europene realizate în cadrul Proiectului „Energie și Biomasă”. Noua tehnologie va asigura grădinița cu apă caldă anul întreg și căldură pe timp

de iarnă în toate încăperile instituției preșcolare, de ea beneficiind cei 136 de copii și educatori.

Clădirea grădiniței „Izvorașul” a fost construită în anii 70 ai secolului trecut, iar ulterior, din lipsă de resurse, a fost închisă ani în șir. Acum 16 ani, primăria a redeschis instituția. Vechiul sistem de încălzire ieșise din funcțiune și drept soluție au fost construite sobe ce încălzeau doar câteva încăperi din grădiniță. Așa că copiii înghețau de frig în grupe.

Grădinița este una spațioasă, cu o suprafață de peste 2.000 m², multe încăperi însă nu puteau fi folosite din cauza frigului. Drept urmare, aceeași cameră era și sală de activități, și dormitor, și vestiar. În baie, pe timp de iarnă, apa îngheța în vase și, ca să dezmoștească un pic aerul, educatoarele erau nevoite

să conecteze reșouri electrice, iar asta genera cheltuieli mari la energia electrică. Așa că, cei mici erau nevoiți să folosească veceul din curte, fie vară, fie iarnă. Virozele și infecțiile se țineau lanț și, din acest motiv, unii părinți abandonau serviciul ca să poată avea grijă de cei mici. În astfel de condiții au crescut mai multe generații de copii din satul Chetrosu.

Această situație precară a fost soluționată prin implementarea proiectului finanțat de Uniunea Europeană, care a adus energia curată la grădinița „Izvorașul”

Implementarea proiectului de construcție a unui sistem modern de încălzire pe biomasă și de producere a apei calde de la energia solară a demarat în 2017. Investițiile de proiectare a noului sistem și de achiziționare/instalare a două caza-

ne performante pe bază de peleți, cu o capacitate totală de 250 kW, precum și a setului de colectoare solare, s-au cifrat la circa 67 mii de euro, fonduri europene. Comunitatea a investit, la rândul ei, 325.830 € și lei, bani utilizați pentru sporirea eficienței energetice a clădirii grădiniței: schimbarea geamurilor, a ușilor etc.

Datorită noului sistem de încălzire clădirea grădiniței a prins viață. Paturile copiilor au fost mutate în dormitoare, iar în săli este mai mult spațiu pentru activități educative. De acum încolo copiii și educatorii vor putea utiliza și sala de festivități ca să organizeze spectacole sau competiții sportive.

**Ion PRODAN,
primar al satului
Chetrosu, r-nul Drochia**

Funcționarii publici instruiți în domeniul achizițiilor publice

În sala de ședințe a Consiliului raional Făleşti a fost organizat un seminar de informare pentru funcționarii publici, implicați în achizițiile publice, cu privire la modificările în Legea nr. 131 privind achizițiile publice, care intră în vigoare începând cu 1 octombrie 2018.

Doamna Aurelia Botică, specialist al Agenției Achiziții Publice, a informat detaliat reprezentanții autorităților contractante din raion (primari, contabili, secretarii ai grupurilor de lucru în achiziții) despre principalele modificări ale Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice care prevăd:

- punerea în aplicare a mecanismelor de certifica-

re a persoanelor din cadrul autorităților contractante și furnizorilor de servicii de achiziție, responsabile de organizarea, desfășurarea procedurilor de achiziție publică și atribuirea contractelor de achiziții publice;

- introducerea conceptului de Document Unic de Achiziții European (DUAE), document furnizat în format electronic prin utilizarea formatului standard, aprobat de Ministerul Finanțelor, constând în declarația pe proprie răspundere a operatorului economic cu privire la îndeplinirea criteriilor de calificare și selecție;

- utilizarea catalogului electronic – instrument electronic de achiziții, obligatoriu pentru anumite

tipuri de achiziții, în care ofertele sunt prezentate împreună cu specificațiile tehnice, într-un format stabil de autoritatea contractantă;

- criteriile de atribuire a ofertei: prețul cel mai scăzut; costul cel mai scăzut; cel mai bun raport calitate-preț; cel mai bun raport calitate-cost.

În cadrul sesiunii, un compartiment aparte l-a

constituit informațiile despre utilizarea obligatorie de înregistrare a contractelor de valoare mică și aplicarea procedurilor de achiziție prin sistemul Mtender și platformele e-licitatie.md, achizitii.md și yptender.md.

**Serviciul de presă,
CR Făleşti**

Oficiali americani în vizită la primăria Costești

La Primăria Costești a avut loc o întrunire a echipei administrației publice locale cu oficiali din Washington, Departamentul de Stat SUA și USAID, Debbie Prindie, d.Mike Keshishian. Scopul întrunirii l-a constituit evaluarea performanței proiectului „Localități transparente, competitive și sustenabile financiar”, implementat de IDIS „Viitorul”, în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO), susținut de Programul de Asistență Oficială pentru Dezvoltare

al Republicii Slovace și Ambasada SUA în Republica Moldova.

Primăria Costești a fost selectată pentru vizită în urma raportului de monitorizare a transparenței

activității publice, care o plasează pe primele 15 poziții din țară. Oficialii din SUA și USAID au discutat cu primarul Natalia Petrea despre importanța și utilitatea unor astfel de proiecte

pentru a mobiliza cetățenii de a se implica și participa la procesul decizional. Reprezentanții APL au apreciat, totodată, și parteneriatul durabil cu IDIS „Viitorul”, care a consultat autoritățile locale despre domeniile ce trebuie îmbunătățite, care ar fi cele mai bune practici și cum putem spori nivelul de încredere al cetățenilor prin intermediul transparenței.

**Tudor MEREACRE,
specialist comunicare,
primăria Costești**

UTA Găgăuzia și raionul Taraclia – beneficiarii unui program al UE

Peste 27.500 de persoane din UTA Găgăuzia și raionul Taraclia au acces la apă potabilă, datorită asistenței Uniunii Europene.

Printre ei se numără și locuitorii satului Etulia, raionul Vulcănești. Lipsa apei curente și proasta calitate a apei din fântâni au

fost principala bătaie de cap pentru oamenii din acest sat, aflat în extremitatea sudică a Republicii Moldova. Deja de o lună, sătenii au apă la robinet, datorită asistenței acordate de Uniunea Europeană prin programul „Susținerea agriculturii și dezvoltării rurale în UTA Găgăuzia și raionul Taraclia” (SARD). Aceasta a însemnat reabilitarea a trei fântâni arteziene, montarea a două

turnuri de apă, construcția apeductului și rețelei de canalizare. Bugetul total al acestui proiect a constituit 151 mii 208 euro, dintre care 55 mii de euro reprezintă ajutorul oferit de Uniunea Europeană, iar restul sumei constituie contribuția autorităților publice locale și regionale.

**Sursa: Agenția de știri
„Provincial”**

Oportunități pentru o dezvoltare locală durabilă

*Buna guvernare locală constituie obiectivul de studiu pentru Institutul de Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”. Activitatea urmărește descrierea practicilor durabile, rezistente în timp, care pot fi transferate și în alte comunități, având ca rezultat final îmbunătățirea calității politicilor locale și regionale de dezvoltare. Recent, în colaborare cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO), au fost identificate și evaluate cele mai bune politici de guvernare locală și regională, despre care ne relatează **Ana-Maria VEVERIȚA, specialist comunicare IDIS „Viitorul”**.*

Politicile publice au fost măsurate pe baza a două criterii aprobate metodologic, luând în considerare importanța lor pentru comunitate și sustenabilitatea acestora. Astfel, membrii Consiliului de Evaluare au apreciat și clasificat politicile analizate după: (a) calitate, criteriu care cuprinde valori situate între -3 și +3 și (b) importanța acestei politici pentru comunitate și economie, adică impactul care îl produce, utilizând o scară procentuală de la 0 la 100%. Iar înmulțirea celor două criterii reprezintă scorul final al fiecărei politici, care se încadrează între -300 și 300 de puncte.

Potrivit analizei prezentate, cele mai bune politici publice locale din țara noastră se referă la:

- Ghidul turistic al raionului Soroca – cu un scor final de 218,5 puncte;
- serviciul intercomunitar de pompieri voluntari din satele Colibași, Vadul lui Isac și Brânză (raionul Cahul) - 209,5 puncte;
- elaborarea Planului de dezvoltare economică a orașului Căușeni - 207 puncte;
- campania de colectare a deșeurilor electrice din municipiul Ungheni, cu un scor final de 203 puncte;
- sistemul de procesare a petițiilor locuitorilor din municipiul Orhei: e-Primăria, care a acumulat un scor final de 166,5 puncte din totalul de 300.

Ghidul turistic al raionului Soroca, lansat pe 28 mai, conține cele mai utile informații despre atracțiile turistice ale regiunii. Publicația împarte raionul în cinci microzone și prezintă ariile naturale de protecție a patrimoniului istoric și

cultural, muzee, fotografii, informații despre meșterii populari, datele de contact ale unităților de cazare ș. a. Deși membrii Grupului de Evaluare consideră că publicația va contribui la promovarea comunității, această politică va avea un impact pozitiv doar dacă este corelată cu dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor publice.

Iar 11.000 de locuitori din satele Brânză, Vadul lui Isac și Colibași, raionul Cahul, vor avea siguranță în cazul unor incendii și calamități mulțumită unui serviciu intercomunitar de pompieri voluntari. Serviciul a fost lansat pe 16 iulie curent și dispune de 25 de uniforme și de o autospecială donată de o organizație austriacă. Până la finele anului, din contribuția colectată de la băștinași va fi construită stația de pompieri. La fel, membrii Consiliului de Evaluare consideră că trebuie luat în considerare raportul cost-eficiență în menținerea unui serviciu de pompieri la nivel local.

O altă practică inovativă inclusă în clasament o întâlnim în municipiul Ungheni, din regiunea de vest

a Republicii Moldova. Campania „Deșeuri electrice colectate – vieți omenești protejate”, desfășurată în anul curent, reprezintă o activitate amplă de informare a cetățenilor despre importanța colectării selective a deșeurilor electrice și electronice. Astfel, în această campanie pentru un mod sănătos de viață au participat copiii și elevii de la grădinițele și școlile din oraș. Instituțiile, care au colectat cea mai mare cantitate de deșeuri electrice și electronice, au fost premiate cu câteva zile de vacanță în orașele din România înfrățite cu municipiul Ungheni.

Acest sumar reprezintă cea de-a treia ediție a seriei de evaluări a unor politici și acțiuni de interes public analizate. Prima ediție a fost lansată în februarie 2018, încorporând 13 politici locale și regionale din Republica Moldova (noiembrie 2017 – ianuarie

regionale din Moldova urmează să apară în octombrie 2018).

Analiza a fost elaborată în cadrul proiectului „Promovarea transparenței și sustenabilității financiare a politicilor regionale, a întreprinderilor de stat și a autorităților locale din Republica Moldova”. Proiectul este implementat de IDIS „Viitorul”, în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO), cu suportul financiar al Programului de Asistență Oficială pentru Dezvoltare al Republicii Slovace (SlovakAid). Inițiativa are ca scop îmbunătățirea transparenței și a stabilității financiare a autorităților publice locale și a întreprinderilor de stat din Moldova prin transferul de know-how din proiectele similare implementate cu succes în Slovacia.

Practicile avansate ale politicilor de dezvoltare lo-

2018), în timp ce ediția a doua a cuprins 11 politici locale și regionale și a fost prezentată în luna mai a. c. - Sumarul politicilor locale și regionale din Republica Moldova (februarie – aprilie 2018).

Ediția următoare a celor mai bune politici locale și

cală și regională sunt disseminate prin rețelele sociale, prin mass-media pentru a fi aplicate de către alte autorități publice locale de toate nivelurile, ceea ce reprezintă, în consecință, o plusvaloare pentru dezvoltarea și modernizarea țării în ansamblu.

Geții, ca o comunitate care popula imensul teritoriu cuprins între Dunărea de Jos, nordul Mării Negre, munții Caucaz și Marea Caspică, au fost cunoscuți din cele mai vechi timpuri.

Primul care ne-a vorbit despre prezența acestora a fost marele istoric Herodot (484 î.e.n. – 425 î.e.n.). Acesta menționa că geții erau cei mai numeroși după indieni și cei mai viteji și mai drepti dintre traci (și, totodată, confirma faptul că geții și tracii erau de același neam și deci vorbeau aceeași limbă – *n.n.*).

În pofida faptului că despre geți s-a vorbit și s-a scris destul de mult de-a lungul secolelor, noi nu am întâlnit nicio explicație argumentată și clară referitor la originea etnonimului *get*. Într-o asemenea situație, ni se pare posibil și necesar de a ne împărtăși cu unele concluzii la care am ajuns în urma examinării mai multor izvoare scrise în vechime și, în special, a lucrărilor lui Herodot, Tucide, Diodorus, Siculus, Strabon.

La toți aceștia cuvântul *get* (în limba greacă/ elenă *get* se citește ca *ghet* – *n.n.*) se întâlnește atât aparte cât și în componența altor cuvinte. Acei, care au încercat să clarifice originea etnonimului *get*, s-au uitat la acest cuvânt numai ca

Despre originea rumânească a etnonimului *get*

Andrei GROZA,
prim-prorector al
Academiei de Administrare
Publică, doctor în istorie,
conferențiar universitar

utilizat aparte care însemna o comunitate cu regii, legile și obiceiurile sale, însă nu au atras atenția la acesta ca un component al altor cuvinte care, anume, ne permit să stabilim esența și originea acestui cuvânt.

Și aici vom face trimitere la supranumele zeului Apollo, unul dintre cei mai mari zei ai grecilor/elenilor antici. Acesta, pe lângă multe supranume purtate, îl mai avea și pe cel de *Muzagetul* (*Muza* + *getul*) care însemna ocrotitorul, stăpânul, conducătorul muzelor.

Cuvântul *get* se conține și în titlurile celor doi regi ai Sparței, care erau numiți *arhigeți* (*arhi* + *geți*), adică geți conducători, geți străbuni ș.a.m.d.

Taigeta (*Tai* + *geta*) – așa era numele fiicei titanului Atlant, care însemna mare, puternică, în cinstea căreia a fost numit lanțul de munți de 75 km de pe Pe-

ninsula Pelopones.

Exaget – titlu purtat de talmăcitorii religiei la greci, sinonim cuvântului pontific la romani.

Cuvântul *get* cu conținut de mare, puternic, conducător ș.a.m.d. s-a întâlnit de-a lungul timpului ca supranume purtat de mai mulți regi din mai multe țări amplasate destul de departe una de alta. Și aici i-am aduce ca exemplu pe:

Mitridat al V-lea Evregetul, rege al Pontului, anii 150 – 121 î.e.n.

Antioh al VII-lea Evregetul, rege sirian, anii 138 – 129 î.e.n.

Ptolomeu al II-lea Evergetul, rege egiptean, anii 246 – 221 î.e.n.

Mai pot fi aduse și alte exemple, dar credem că și acestea sunt suficiente pentru a afirma că cuvântul *get* în perioada antică însemna în limba populară, în limba rumână, vorbită de toată lumea în Europa, Orientul Apropiat și Africa de Nord conducător, ocrotitor, puternic, mare, strălucitor, lucru confirmat de același Herodot, atunci când ni-i arăta pe toți geții că sunt cei mai puternici, cei mai viteji, dintre frații lor traci și indieni.

Cunoscând acest lu-

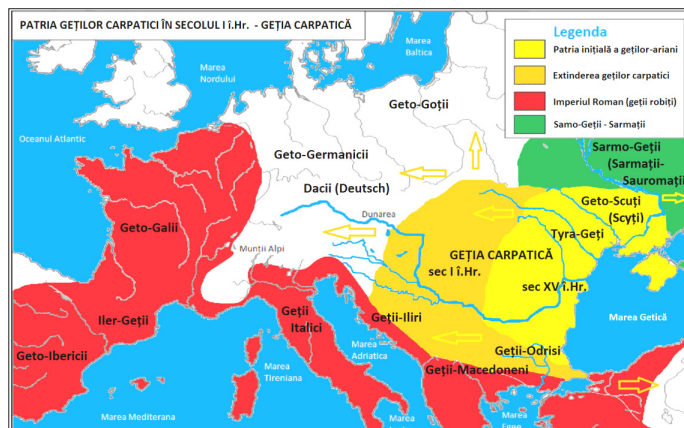
cru, nu ne rămâne decât să menționăm că însuși cuvântul *get* își trage rădăcinile din alt cuvânt rumânesc – din *genă/gene* (acesta, în forma dată, nu există în limba greacă/elenă – *n.n.*) și înseamnă particulă a unui cromozom care are capacitatea de a se reproduce și a-și păstra caracterul ereditar.

Așadar, geții erau considerați atunci, înainte de secolului al V-lea î.e.n., ca și cei mai mari, cei mai vechi, care garantau dezvoltarea și consolidarea neamului.

De aici, de la vechiul cuvânt rumânesc *genă/gene*, provin multe alte cuvinte, printre care *a genera*, *generator*, *genetic*, *generație* ș. a.

Spre sfârșit, nu putem să nu atragem atenția asupra faptului că DEX-ul limbii române și aici, ca și în multe alte cazuri, când ne vorbește despre etimologie, ne induce în eroare.

Astfel, DEX-ul afirmă că cuvântul *genă/gene* este de origine latină, ignorând realitatea și, anume, că acesta era cunoscut în Grecia antică atunci când acolo nu se știa de limba latină și că acesta, în forme foarte apropiate de cea rumânească, se întâlnește în multe limbi asiatice, cum ar fi filipineza (*gene*), uzbeka (*gen*), turca (*gen*), singhaleză (*gene*), kurmangi (*gene*), indoneziana (*gen*) ș. a., care în niciun caz nu pot fi considerate ca limbi formate sub influența limbii latine.

Mecanismul de formare a parteneriatelor public – private (PPP)

Continuăm prezentarea tematică a Ghidului practic „Instrumente de bună guvernare la nivel local” destinat autorităților administrației publice locale, precum și tuturor actorilor implicați în procesul de guvernare la nivel local. În acest număr de ziar este abordată tema constituirii și activității parteneriatelor public-private

Parteneriatul public-privat exprimă o modalitate de cooperare între sectorul public și sectorul privat, constituite pe cunoștințele și capacitățile fiecărui partener, care poate realiza cel mai bine necesitățile publice clar definite în care riscurile, costurile și beneficiile sunt repartizate proporțional între parteneri.

O condiție necesară pentru dezvoltarea parteneriatelor urmează să se bazeze pe avantaj și să demonstreze succese în domenii deosebit de importante în realizarea obiectivului administrației publice de satisfacere a intereselor cetățenilor, îndeosebi în scopul creșterii calității serviciilor publice și a rentabilizării acestora.

Parteneriatele public-privat pot contribui la construirea și modernizarea infrastructurii necesare comunității inclusiv instalații tehnice, locuințe, spitale, școli, aprovizionare cu apă, agent termic etc., asigurarea serviciilor de calitate.

Parteneriatele public-privat implică finanțarea, planificarea, crearea, operaționalizarea și menținerea infrastructurii și serviciilor publice în scopul prestării unor servicii publice alternative cost eficiente.

Acest parteneriat a permis și permite să se răspundă la nevoi esențiale fără a împovăra finanțele publice și să elibereze puterea publică de sarcini de simplă gestiune.

Parteneriatul public-privat presupune combinarea avantajelor specifice dintre sectorul privat care este mai competitiv și mai eficient și sectorul public, cu responsabilități sociale mai mari în vederea utilizării raționale a resurselor publice, fortificând punctele tari ale ambelor sectoare

și, concomitent, diminuând laturile slabe ale acestora prin conjugarea unor relații complementare.

Contribuția din partea sectorului privat constă în participarea de capital sau alte active și transferul competențelor manageriale către sectorul public, asigurând management modern și modele economice performante pentru sectorul public.

Pe de altă parte, sectorul public asigură reguli, stabilitate și uneori o redistribuire a resurselor pentru sectorul privat.

Rezumând asupra avantajelor proiectelor de parteneriat public-privat, putem menționa următoarele:

- a) posibilitatea optimizării calității serviciilor publice, prin obligarea partenerilor privați de a veni cu soluții noi la prețuri reduse;
- b) degrevarea bugetelor publice de unele cheltuieli impuse de asigurarea unor servicii, prin transferul acestora către zona privată, unde există soluții inovatoare;
- c) compensarea lipsei de strategie și inovație specifică sectorului public;
- d) crearea unor oportunități de afaceri pentru sectorul privat, mai ales în perioada de criză economică.

Astfel, parteneriatul public-privat poate fi considerat un instrument esențial pentru atragerea investițiilor

ilor private în sectorul public. Avantajul proiectelor de parteneriat public-privat constă și în faptul că utilizarea lor transferă asupra partenerilor privați anumite cheltuieli care altfel ar fi fost sustrate din bugetul public, mai ales la nivelul colectivităților locale, care au nevoi multiple de îmbunătățire a infrastructurii.

Se consideră că parteneriatul public-privat este o relație contractuală în care ambii parteneri obțin beneficii maxime. În ceea ce privește valorificarea fondurilor publice, există opinii, potrivit cărora parteneriatul public-privat asigură cea mai bună gestionare întrucât:

- a) riscul activităților derulate este transferat către partea contractantă care îl poate gestiona cel mai bine;
- b) efectuarea plăților se bazează pe criterii de performanță;
- c) dezvoltarea capacității sectorului public de a gestiona anumite probleme de interes comunitar prin atragerea expertizei comerciale și de management al sectorului privat, implicându-l, la nivel central, în proiecte comune;
- d) utilizarea contractelor pe termen lung obligă ofertanții să se concentreze asupra costurilor totale aferente implementării întregului proiect și nu doar cu privire la capitalul de avans. Acest lucru poate duce la mai multe propuneri sau modele inovatoare, la costuri mai mici de implementare, dar cu standardele operaționale mai ridicate;
- e) se micșorează termenul de livrare/finalizare a unor bunuri/servicii de interes public.

Competențele autorităților administrației publice locale privind PPP.

De competența consiliului local sau raional, după caz, țin:

a) aprobarea listei bunurilor proprietate a unităților administrativ-teritoriale, a listei lucrărilor și serviciilor de interes public local propuse pentru parteneriat public-privat;

b) aprobarea obiectivelor și a condițiilor parteneriatului public-privat, a cerințelor generale privind selectarea partenerului privat;

c) aprobarea tarifelor la serviciile publice de gospodărie comunală în condițiile Legii serviciilor publice de gospodărie comunală;

d) desemnarea membrilor Comisiilor de selectare a partenerului privat;

e) asigurarea publicării comunicatului informativ;

f) aprobarea proiectelor contractelor de parteneriat public-privat în forma negociată.

De competența primarului sau a președintelui raionului, după caz, țin:

a) asigurarea elaborării studiilor de fezabilitate și propunerea spre aprobare a listelor bunurilor și serviciilor de interes public local/raional pentru realizarea proiectelor de parteneriat public-privat, după caz;

b) semnarea contractelor de parteneriat public-privat și expedierea în adresa Agenției a copiilor acestora pentru a fi luate la evidență;

c) asigurarea monitorizării și controlului realizării proiectelor de parteneriat public-privat în raza unității administrativ-teritoriale respective (în care autoritatea administrației publice locale participă în calitate de partener public). Aceste prevederi se aplică, în mod corespunzător, și autorităților administrației publice din unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special.

Măria Sa Mărul venerat la Soroca

Pentru a 8-a oară, sorocenii, oaspeții de peste Prut și din stânga Nistrului, dar și din mai multe localități din nordul republicii, unde se cultivă merele, s-au adunat în preajma Cetății pentru a celebra Măria Sa Mărul.

Sărbătoarea, cu numele oficial de Festivalul Național al Mărului, odată instituită, pe an ce trece, capătă nu doar amploare, dar și varietate de activități: parada portului popular cu alaiul gospodariilor, expoziții de mere, de tehnică agricolă, de lucrări de artizanat ale meșterilor populari, muzică, toate acestea imprimându-i evenimentului un farmec și splendoare cum doar la Soroca se întâmplă.

Până la urmă, s-a descoperit, că practic, fiecare localitate are câte un ansamblu folcloric, cu melodii originale și interpretare la nivel profesional. Coloritul ales al sărbătorii a fost completat de primăriile, care au știut cum să prezinte localitățile lor, cu evident accent al preocupării principale a sătenilor - cea de cultivare a merelor.

Vizitatorii au avut ce vedea, au avut ce procura și, până la urmă, s-au distrat așa precum le-a dorit sufletul.

La rândul lor, pomicultorii, cei cu merele, fiind-

că-s buni gospodari, i-au primit cu bucate alese pe cei apropiați, dar și pe oaspeții de onoare, printre ei fiind și miniștri, alți demnitari de rang înalt, care au venit cu discursuri și diplome pentru cei mai buni producători de mere. Iar gospodarii și primăriile, care s-au prezentat cel mai bine, au fost, de asemenea, premiate.

Și pentru că oamenii nu trăiesc doar cu ziua de azi, evident, că au adresat oaspeților mai multe întrebări. Mai frecventă a fost cea privind comercializarea merelor. Recolta este bogată, spun pomicultorii, cam odată la cinci ani sunt strânse cantități mari de mere, dar ca și

acum cinci ani, persistă aceeași problemă, cum de comercializat roada crescută? Prețurile-s mici, abia de acoperă cheltuielile.

Din răspunsurile auzite, pare-se, mai acceptabil a fost cel al lui Gheorghe Gaberi, Director General al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, care avea să constate că doar exportul masiv al fructelor ar putea soluționa problema. În acest sens, directorul ANSA a menționat că agenția a finalizat deja un acord de livrare a merelor în India, care deține una dintre cele mari piețe de comercializare a fructelor și, respectiv, a merelor. Un alt acord prevede expor-

tul de prune în Canada. De datorită exportatorilor noștri este să identifice companiile de import din aceste țări, să încheie acorduri de colaborare. Deci, mai durează în timp soluționarea problemei.

Pomicultorii speră ca lucrurile să se schimbe spre bine și în toamna anului viitor să fie scutiți de problema comerțului. Și atunci, Festivalul Național al Mărului va avea noi valențe, sărbătoarea va fi cea așteptată, cu mai mult optimism, acel optimism, de care, de fapt, au nevoie toți agricultorii noștri.

Ion CODREANU

Abonarea 2019

Continuă abonarea pentru anul 2019 la revista științifico-metodică trimestrială „**ADMINISTRAREA PUBLICĂ**” și la ziarul „**FUNCȚIONARUL PUBLIC**,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „**Administrarea Publică**” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul „**Funcționarul Public**” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei; 6 luni - 78 lei.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Sergiu VLĂDICĂ - redactor

Marina PASTUH - redactor - designer

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Dat la tipar 27.09.2018

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică